

vaní principu tonálnosti a harmonickej jasnosti, dobové. Štvorčasťové dielo podáva výstižné svedectvo o Moyzesovom inštrumentačnom majstrovstve. Jeho orchester prekvapuje novými a novými farbami a je priam ideálnym tlmočníkom autorových hudobných predstáv. Tento rys je charakteristický pre celé dielo, i keď sa azda najvypuklejšie prejavuje v prvej časti. Ak druhá, adagiová časť má temer intímne lyrické ladenie, vtipné scherzo svedčí o skladateľovom bezvýhradne kladnom optimistickom pomere k životu. V tomto smere prináša však vyvrcholenie finale, ktoré svojím jasavým záverom dôstojne ukončuje toto nanajvýš vydarené dielo.

BUDÚCI KONCERT

Štvrtok 15. 4. 1965 v poradí A
Piatok 16. 4. 1965 v poradí B

Dirigent:
OSKAR DANON, Juhoslávia

Sólista:
BERL SENOFSKY, USA
N. DEVČIČ: Istrijská suita
BEETHOVEN. Koncert pre husle a orch.
ŠOSTAKOVIČ: 1. symfónia

K-21*51170 — ZT 41, 1654-65

Bratislavské hudobné slávnosti

Otvárací koncert

DIRIGENT
LUDOVÍT RAJTER

SÓLISTA
MICHAEL PONTI
(NSR)

Bratislava 8. a 9. apríla 1965

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

NOSITEĽ RADU PRÁCE

BEDŘICH SMETANA

LIBUŠA. PREDOHRA

SERGEJ RACHMANINOV

3. KONCERT PRE KLAVÍR A ORCHESTER

d mol, op. 50

Allegro moderato

Intermezzo

Finale

ALEXANDER MOYZES

1. SYMFÓNIA D DUR

Allegro moderato

Adagio

Scherzo

Finale. Adagio, Allegro con brio

Michael Ponti patrí dnes už nesporne medzi najlepších európskych klaviristov. V r. 1964 získal prvú cenu na Medzinárodnej klavírnej súťaži F. Busoni v Bolzane spomedzi 70 účastníkov z 25 krajín sveta. Hodnota tejto ceny vzrastá tým, že za posledných osem rokov bola udelená len trikrát. Na základe tohto úspechu M. Ponti dostal rad ponúk v celej Európe.

Prvoradou úlohou, ktorú si kládol **Bedřich Smetana**, bolo vytvorenie veľkej českej národnej opery. Po počiatočných cudzích vplyvoch, ktoré sa výrazne odrážajú v skladateľových dielach zhruba do r. 1860, nastupuje nové obdobie v jeho tvorbe, poznačené cieľavedomou snahou o národný hudobný prejav. Po prvej opere *Braniboři* v Čechách (1863), po vybočení v *Predanej neveste* (1866) nasleduje na tejto ceste *Dalibor* (1867). Celá línia tohto zámeru vyvrcholuje v mohutnej koncepcii slávnostnej opery *Libuša* z r. 1872. Spolu s cyklom symfonických básní *Má vlast* tvorí táto opera dvojicu diel, ktorých základ tvorí oslava českej mytológie a českého národa a vychádzajúc z toho nádej a viera v šťastnú budúcnosť. — Tak ako si to želal sám Smetana, sa opera *Libuša* dodnes predvádza na mimoriadne slávnostných príležitostiach ako dokument veľkého, úprimného a čistého vlastenectva. Predohra, ktorej jadro tvorí slávnostný fanfárový motív, vyjadruje základný charakter a zámer celej opery.

Sergej Rachmaninov (1873—1943) patrí k ruskej skladateľskej generácii, ktorá vytvorila svoje najvýznamnejšie diela v období do r. 1917 (*Ljadov*, *Tanejev*, *Arenskij*). Študoval na petrohradskom a moskovskom konzervatóriu u Silotiho, *Tanejeva* a *Arenského*. Väčšinu života prežil v cudzine — v Anglicku, vo Francúzsku a od r. 1918 v Spojených štátoch. Bol vynikajúcim klaviristom a ako taký zaujíma dôležité miesto v dejinách klavírnej hry. Jeho koncertné zájazdy mu priniesli obrovské úspechy; predsa však Rach-

maninov pocítoval odlúčenosť od vlasti veľmi trpkou. Sám napísal: „Odkedy som odišiel z Ruska, stratil som želanie tvoriť. Keď som stratil vlasť, stratil som sám seba.“ V svojej tvorbe však *Rachmaninov* zostal napriek tomu tesne zviazaný s ruskou hudobnou kultúrou. V podstate bol novoromantikom, ktorý nadväzoval na európsky romantizmus a novoromantizmus a na tradície ruskej hudby, predovšetkým *Čajkovského*. Z radu jeho diel najrôznejších žánrov treba predovšetkým spomenúť tri opery (*Aleko*, *Skupoj rycar a Francesca da Rimini*), tri symfónie, *Symfonická tance*, rad komornej hudby, piesne v slohu ruského romansu. Z jeho štyroch klavírných koncertov je druhý najpopulárnejší, tretí, ktorý odznie na dnešnom koncerte, ho však prevyšuje v umeleckej hodnote.

Slovenská symfonická hudba je pojmom dnes už natoľko samozrejým, že často možno zabúdať, že jej korene siahajú iba do 30-tich rokov nášho storočia, čo neznamená viac než iba 30—35-ročnú tradíciu. O to viac vzrastá jej skutočná hodnota. — U kolisky mladej slovenskej symfonickej hudby stál aj **Alexander Moyses**, prvý zo slovenských skladateľov, ktorí študovali v Prahe. Jeho náklonnosť k symfonickej tvorbe prejavovala sa už počas štúdií v Prahe, kde pracoval na svojej prvej symfónii. Dielo sa v r. 1929 za dirigovania *Oskara Nedbala* stretlo pri prvom predvedení s úspechom. No skladateľ s pribúdajúcimi umeleckými skúsenosťami a po ďalšom vyznení umeleckej osobnosti sa rozhodol symfóniu prepracovať a dať jej nové rúcho. Tak konečné znenie vzniká v r. 1935, teda v období, ktorému predchádzalo vytvorenie radu úspešných diel ako napr. *Jánošíkovi chlapci*, *Nikola Šuhaj* a i. 1. symfónia v svojej konečnej podobe pripomína z formálnej stránky klasické vzory, čo do myšlienkovvej podstaty je zasa blízka svetu romantikov. Pravda, *Moyzesova* hudobná reč je nielen svojská, ale aj vyjadrovacie prostriedky sú pri zachovaní